

## I. OGÓLNE INFORMACJE PODSTAWOWE O PRZEDMIOCIE (MODULE)

**Psychometria**

Tok 2022/2023 – 2024/2025

|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nazwa jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek:     | Uczelnia Biznesu i Nauk Stosowanych “Varsovia” w Warszawie<br>Filia w Rzeszowie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Nazwa kierunku studiów, poziom kształcenia:              | <b>Psychologia</b> - Jednolite studia magisterskie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Liczba punktów ECTS                                      | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Język przedmiotu- polski, angielski, inny                | polski                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Profil kształcenia:                                      | PRAKTYCZNY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Nazwa specjalności:                                      | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Rodzaj modułu kształcenia:<br>(wskazać właściwe)         | Podstawowy / kierunkowy/ specjalnościowy /obowiązkowy/<br>fakultatywny / <u>praktyczny</u>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Rok / Semestr:                                           | 5/10                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Osoba koordynująca przedmiot:                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Wymagania wstępne (wynikające z następstwa przedmiotów): | Znajomość metodologii badań psychologicznych i pojęć statystycznych realizowanych na przedmiocie matematyka w szkole średniej.                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Cel zajęć:                                               | Zapoznanie studentów z teorią i praktyką psychometryczną, decydującą o sposobie ilościowej interpretacji wyników psychologicznej diagnozy indywidualnej i grupowej. Zapoznanie z teorią i praktyką psychologiczną, leżącymi u podstaw konstrukcji testów psychologicznych. Zapoznanie studentów z rolą i ograniczeniami narzędzi psychometrycznych w badaniach psychologicznych (w tym diagnostyce psychologicznej). |

## II. FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH ORAZ WYMIAR GODZIN

|                              | Wykład | Ćwiczenia/<br>konwersatorium | Laboratorium | Warsztaty | Projekt | Seminarium | Praktyki | Egzamin /<br>zaliczenie | Konsultacje | Suma<br>godzin | Ogółem<br>ECTS |
|------------------------------|--------|------------------------------|--------------|-----------|---------|------------|----------|-------------------------|-------------|----------------|----------------|
| <b>Studia stacjonarne</b>    | 20     | 20                           |              |           |         |            |          | 4                       | 6           | 50             | 6              |
| <b>Studia niestacjonarne</b> | 10     | 10                           |              |           |         |            |          | 4                       | 6           | 30             | 6              |

## III. METODY REALIZACJI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

| Formy zajęć             | Metody dydaktyczne -właściwe podkreślić                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Wykład/Ćwiczenia</b> | <u>Wykład podający (z prezentacją multimedialną)</u><br><u>Wykład problemowy</u><br><u>Wykład konwersatoryjny</u><br>Dyskusja dydaktyczna<br>Ćwiczenia praktyczne pod kierunkiem<br><u>Ćwiczenia z wykorzystaniem narzędzi informatycznych</u><br>Metoda przypadków<br>Metoda sytuacyjna<br>Metoda inscenizacji<br>Metoda projektów<br>Gry dydaktyczne (symulacyjne, decyzyjne, psychologiczne)<br>Demonstracja/ pokaz |

| Analiza źródeł<br>Praca w grupie<br>Debata<br>Wykonywanie testów psychologicznych i ich interpretacja<br>Inne: grupy zadaniowe |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| IV. PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ<br>Z ODNIESIENIEM DO EFEKTÓW KIERUNKU                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                   |
| Lp.                                                                                                                            | Opis przedmiotowych efektów uczenia się                                                                                                                                                                                                                                                       | Odniesienie do efektu kierunkowego symbol         |
| <b>Wiedza:</b>                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                   |
| P_W01                                                                                                                          | Student zna i rozumie w stopniu pogłębionym identyfikację i wyjaśnienia specjalistycznej terminologii używanej w psychometrii w odniesieniu do praktyki. Opisuje i charakteryzuje „kryteria dobroci” testu psychologicznego.                                                                  | K_W07                                             |
| P_W02                                                                                                                          | Student wie, jak wyjaśniać zasady projektowania i prowadzenia badań diagnostycznych w oparciu o testy psychologiczne w sposób umożliwiający jej praktyczne zastosowanie.                                                                                                                      | K_W07, K_W18                                      |
| P_W03                                                                                                                          | Student wie, jak wyjaśniać zasady konstruowania psychometrycznych narzędzi diagnostycznych. Zna i rozumie w stopniu pogłębionym wymienia, opisuje etapy i zasady konstrukcji testów psychologicznych, w tym ich kulturowej (językowej) adaptacji oraz zna praktyczne zastosowanie tej wiedzy. | K_W07, K_W18                                      |
| <b>Umiejętności:</b>                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                   |
| P_U01                                                                                                                          | Student potrafi oceniać jakość testów psychologicznych na podstawie ich własności psychometrycznych - rozróżnia rodzaje wskaźników trafności i rzetelności testów psychometrycznych oraz stosuje się do zasad ich interpretacji zgodnie z praktyką zawodową.                                  | K_U13                                             |
| P_U02                                                                                                                          | Umie dobierać i stosować o charakterze pogłębionym odpowiednie metody i procedury konstruowania testów psychologicznych i potrafi zastosować te umiejętności w praktyce. Dobiera pozycje testowe przy konstrukcji nowego testu i sprawdza ich moc dyskryminacyjną.                            | K_U13                                             |
| P_U03                                                                                                                          | Student umie planować proces zbierania danych normalizacyjnych i opracowuje normy dla testu psychometrycznego. Wykorzystuje w badaniach psychometrycznych nowoczesne technologie (ICT).                                                                                                       | K_U13                                             |
| <b>Kompetencje społeczne:</b>                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                   |
| P_K01                                                                                                                          | Student prezentuje postawę kompetencji społecznych przydatnych w prowadzeniu badań za pomocą testów psychologicznych.                                                                                                                                                                         | K_K01                                             |
| P_K02                                                                                                                          | Student prezentuje postawę etycznego wymiaru stosowania narzędzi psychometrycznych właściwych dla praktyki zawodowej.                                                                                                                                                                         | K_K02                                             |
| V. TREŚCI KSZTAŁCENIA                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                   |
| Lp.                                                                                                                            | Wykład:                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Odniesienie do przedmiotowych efektów uczenia się |
| W1                                                                                                                             | Pojęcie testu psychologicznego. Definicje testów psychologicznych. Test psychometryczny jako narzędzie pomiaru cech latentnych (np. osobowości), procesów i mechanizmów psychicznych (psychologicznych).                                                                                      | P_W01<br>P_W02<br>P_W03                           |
| W2                                                                                                                             | Zarys historii psychometrii. Teorie testów psychologicznych: klasyczna (KKT), odpowiedzi na pytania testowe (IRT) i uniwersalizacji.                                                                                                                                                          |                                                   |
| W3                                                                                                                             | Kryteria dobroci testów psychometrycznych: obiektywność, standaryzacja, rzetelność,                                                                                                                                                                                                           |                                                   |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|     | trafność, normalizacja. Wprowadzenie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |
| W4  | Specyfika różnych rodzajów testów psychologicznych (inwentarze osobowości, testy zdolności, pomiar postaw i zainteresowań, testy projekcyjne; testy indywidualne i grupowe).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
| W5  | Pojęcie rzetelności testu - rodzaje i techniki obliczeniowe. Współczynniki korelacji w szacowaniu rzetelności testu. Rzetelność szacowana metoda powtarzania testu (rozumiana jako stabilność bezwzględna - technika test-retest). Rzetelność szacowana metodą wersji alternatywnych (rozumiana jako stabilność względna- technika testów równoległych). Rzetelność szacowana metodą połówkową (rozumiana jako zgodność wewnętrzna - metoda połówkowa). Rzetelność szacowana metodą Kuder-Richardsona. Współczynnik rzetelności <i>alfa</i> Cronbacha i jego zastosowanie oraz obliczanie w programie statystycznym.                                                                                        |  |
| W6  | Pojęcie trafności testu - rodzaje i techniki obliczeniowe. Sposoby badania trafności treściowej. Rodzaje trafności (teoretyczna, fasadowa, treściowa, kryterialna). Trafność teoretyczna (zmiany rozwojowe, korelacje z innymi testami, analiza czynnikowa, zgodność wewnętrzna, trafność zbieżna i różnicowa, eksperymenty jako źródło danych na temat trafności teoretycznej, modelowanie za pomocą równań strukturalnych). Sposoby badania trafności kryterialnej. Badanie trafności w procesie konstruowania testu. Indywidualne i społeczne konsekwencje przeprowadzania testu. Współczynnik trafności i błąd oszacowania. Trafność testu i teoria decyzji. Analizy statystyczne stronniczości testów. |  |
| W7  | Analiza pozycji testowych. Trudność pozycji. Moc dyskryminacyjna pozycji testowych (wskaźniki). Modele teorii odpowiedzi na pytania testu (IRT). Analiza pozycji w testach szybkości. Walidacja krzyżowa w ocenie trafności całego testu. Pozycje testu a grupy mniejszościowe (zróżnicowane środowiskowo).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |  |
| W8  | Standaryzacja, obiektywność i normalizacja testów psychologicznych. Standardowe skale normalizacyjne oparte na modelu rozkładu normalnego: teny, steny, staniny, tetrony, skala IQ, skala skumulowanych procentów, skala wyników przeliczonych WAIS-R.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  |
| W9  | Analiza profilów psychometrycznych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |  |
| W10 | Procedura konstrukcji testu. Analiza podstaw teoretycznych. Tworzenie pozycji testowych (przygotowanie testu do badań). Analiza własności psychometrycznych testu i opracowanie wersji finalnej. Opracowanie norm wyników testu. Opracowanie podręcznika do testu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| W11 | Problematyka adaptacji kulturowej testów psychologicznych. Procedury adaptacji kulturowej testu. Konteksty adaptacji kulturowej testów według Z. Brzezińskiego.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |  |
| W12 | Wybrane aspekty etyczne konstrukcji i wykorzystania testów psychologicznych w praktyce.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |

| Lp. | Ćwiczenia                                                                                                                                                                                                                                                                     | Odniesienie do przedmiotowych efektów uczenia się |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| T1  | Test psychometryczny jako narzędzie pomiaru cech latentnych.<br>Zadania praktyczne: cechy a zachowania                                                                                                                                                                        | P_U01<br>P_U02<br>P_U03<br>P_K01<br>P_K02         |
| T2  | Teorie testów psychologicznych.<br>Zadanie praktyczne: porównanie teorii.                                                                                                                                                                                                     |                                                   |
| T3  | Kryteria dobroci testów psychometrycznych.<br>Zadanie praktyczne: praca z kompletem do wybranego testu psychologicznego.                                                                                                                                                      |                                                   |
| T4  | Specyfika różnych rodzajów testów psychologicznych.<br>Zadanie praktyczne: praca z różnymi wybranymi testami psychologicznymi.                                                                                                                                                |                                                   |
| T5  | Pojęcie rzetelności testu- rodzaje i techniki obliczeniowe.<br>Zadanie praktyczne: obliczenie współczynnika rzetelności <i>alfa</i> Cronbacha i jego zastosowanie oraz obliczanie w programie statystycznym.                                                                  |                                                   |
| T6  | Pojęcie trafności testu- rodzaje i techniki obliczeniowe.<br>Zadanie praktyczne: analiza różnych rodzajów trafności na przykładzie np. podręcznika do testu CISS.                                                                                                             |                                                   |
| T7  | Analiza pozycji testowych.<br>Zadanie praktyczne: obliczenie mocy dyskryminacyjnej pozycji testowych.                                                                                                                                                                         |                                                   |
| T8  | Standaryzacja, obiektywność i normalizacja testów psychologicznych.<br>Zadanie praktyczne: Standardowe skale normalizacyjne oparte na modelu rozkładu normalnego: teny, steny, staniny, tetrony, skala IQ, skala skumulowanych procentów, skala wyników przeliczonych WAIS-R. |                                                   |
| T9  | Analiza profilów psychometrycznych.<br>Zadanie praktyczne: wybrane analizy intraprofilowe oraz interprofilowe.                                                                                                                                                                |                                                   |
| T10 | Procedura konstrukcji testu.<br>Zadanie praktyczne: Tworzenie pozycji testowych (przygotowanie testu do badań).<br>Analiza wybranych własności psychometrycznych testu i opracowanie wersji finalnej.                                                                         |                                                   |

#### VI. METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

| Forma zajęć, w ramach której weryfikowany jest EU | Metoda weryfikacji –WŁAŚCIWE WYBRAĆ<br>Egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwium, projekt, prezentacja, referat, esej inne                                                                                                                                                                                          | Kategoria weryfikowanych efektów uczenia się:<br>wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne<br>WŁAŚCIWE WYBRAĆ |
|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wykład                                            | Test pisemny                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wiedza                                                                                                          |
| Ćwiczenia                                         | Zadania praktyczne (praca indywidualna i grupowa) do zagadnień wykładowych. Praca z dostępnym pakietem statystycznym. Operacje obliczeniowe wskaźników psychometrycznych. Analiza i praktyczne zastosowanie w działalności naukowej i praktycznej. Analiza psychometryczna i psychologiczna wyników testu NEO - FFI | umiejętności, kompetencje społeczne                                                                             |

#### WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU wskazać właściwe

Zaliczenie wszystkich form zajęć przedmiotu (wykłady, ćwiczenia) na podstawie pozytywnej oceny z egzaminu, projektu oraz prezentacji tematu.

#### VII. KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Ocena kształtująca:

a) w zakresie wykładów:

- na podstawie odpowiedzi na pytania dotyczące materiału omówionego na poprzednich wykładach;

b) w zakresie ćwiczeń:

- na podstawie oceny bieżącego postępu realizacji zadań.

1. Określanie i wyjaśnianie studentom celów uczenia się i kryteriów osiągnięcia celów (określenie i wyjaśnienie studentom oczekiwań: nauczyciel wyjaśnia studentom, co będzie podlegało ocenie i tego od nich wymaga).

2. Organizowanie dyskusji, zadawanie pytań i zadań, uzyskując informację na temat procesu uczenia się studentów.

3. Udzielanie studentom informacji zwrotnej, która umożliwi im widoczny postęp w nauce i będzie zawierała odpowiedź na pytania: Co student zrobił dobrze? Co i jak student ma poprawić? Jak student ma się dalej uczyć, aby się rozwijać i robić postępy?

4. Umożliwianie studentom wzajemnego korzystania ze swojej wiedzy i umiejętności (poprzez pracę w grupach i parach, wzajemne nauczanie, ocenę koleżeńską).

5. Wspomaganie studentów, by stali się autorami procesu swojego uczenia się (rozwijanie u studentów wiary w swoje możliwości, motywacji do nauki i zaangażowania, odpowiedzialności za swój proces uczenia się).

Ocena podsumowująca:

Wykład: ocena wiedzy wykazanej na teście o charakterze problemowym.

Liczba punktów wymagana do zaliczenia (51% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania).

Punktacja/oceny:

91%-100% - bdb.

81%-90% - db. plus

71%-80% - db.

61%-70% - dst. plus

51%-60% - dst.

50% – ndst.

Ćwiczenia:

Na ocenę podsumowującą składają się oceny cząstkowe zdobyte w trakcie ćwiczeń: ocena wykonanych zadań praktycznych (wykonywanie testów psychologicznych i ich interpretacja), ocena efektów indywidualnej i grupowej pracy studenta, stopnia przyswojenia wiedzy i opanowania umiejętności oraz osiągnięcia kompetencji zakładanych w przedmiotowych efektach uczenia się.

Ocena z ćwiczeń: zaliczony/niezaliczony

#### VIII. NAKŁAD PRACY STUDENTA – WYMIAR GODZIN I BILANS PUNKTÓW ECTS

| Rodzaj aktywności<br>ECTS                                                                                                                                                                                            | Obciążenie studenta   |                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|--------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                      | Studia<br>stacjonarne | Studia<br>niestacjonarne |
| 1. Udział w zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, konsersatoria, projekt, laboratoria, warsztaty, seminaria) – <b>SUMA godzin</b> – z punktu II | 50                    | 30                       |
| W tym                                                                                                                                                                                                                |                       |                          |
| 1.1. Udział w zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów                                                                                                                                | 40                    | 20                       |
| 1.2. Egzaminy/zaliczenia - liczba godzin                                                                                                                                                                             | 4                     | 4                        |
| 1.3. Udział w konsultacjach - liczba godzin                                                                                                                                                                          | 6                     | 6                        |
| 2. Indywidualna praca własna studenta - liczba godzin -<br>Projekt / esej / studium przypadku / zadanie praktyczne, samodzielne<br>przygotowanie się do zajęć, egzaminów, zaliczeń                                   | 100                   | 120                      |
| <b>Sumaryczne obciążenie pracą studenta (25h = 1 ECTS) SUMA godzin i ECTS</b>                                                                                                                                        | <b>150 h = 6 ECTS</b> | <b>150 h = 6 ECTS</b>    |

#### IX. LITERATURA PRZEDMIOTU ORAZ INNE MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

##### Literatura podstawowa przedmiotu:

Brzeziński, J. (red.). (2005). *Trafność i rzetelność testów psychologicznych*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.  
Brzeziński, J. (2019). *Metodologia badań psychologicznych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Hornowska, E. (2001). *Testy psychologiczne*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Fronczyk, K. (red.). (2009). *Psychometria. Podstawowe zagadnienia*. Warszawa: WSFiZ.

**Literatura uzupełniająca przedmiotu:**

Aranowska, E. (2005). *Pomiar ilościowy w psychologii*. Warszawa: SCHOLAR.

Hornowska, C. (2007). *Standardy dla testów stosowanych w psychologii i w pedagogice*. Gdańsk: GWP.

Hornowska, E., Paluchowski, W. J. (2004). *Kulturowa adaptacja testów psychologicznych*. W: J. Brzeziński (red.), *Metodologia badań psychologicznych. Wybór tekstów*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Łaguna, M. (2003). *Rysunek projekcyjny jako metoda testów psychologicznych*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.

Zawadzki, B. (2006). *Kwestionariusze osobowości. Strategie i procedura konstruowania*. Warszawa: SCHOLAR.

**Inne materiały dydaktyczne:** wybrane testy psychologiczne.